

РЕШЕНИЕ

№ 16

гр. Раднево, 06.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РАДНЕВО в публично заседание на седемнадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Асен Цветанов

при участието на секретаря Росица Д. Динева
като разгледа докладваното от Асен Цветанов Гражданско дело №
20225520100470 по описа за 2022 година

**Предявени са искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД
във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК, чл. 33, ал. 1 ЗПК, чл. 10а ЗПК и чл. 92 ЗЗД.**

Производството е образувано по искова молба на „Овергаз капитал” АД срещу Д. Г. С., с която се предявяват искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. чл. 9 ЗПК, чл. 33 ЗПК, чл. 10а ЗПК и чл. 92 ЗЗД. Ищецът твърди, че по силата на договор за потребителски кредит № 005290 от 12.06.2020 г. отпуснал на ответника кредит в размер на 4500 лв., усвоена по банков път от ответника. Твърди, че ответникът се задължил да върне кредита на 60 месечни вноски, съгласно погасителен план с падеж на първа вноска 15.07.2020 г. и падеж на последна вноска 15.06.2025 г. Твърди, че са уговорили фиксиран лихвен процент за първата една година в размер на 15,85%, а за оставащия срок на договора променлива лихва в размер на 6-месечен Юрибор плюс надбавка в размер на 15 пункта, а годишният процент на разходите бил определен на 17,26%. Твърди, че на 18.06.2020 г. удържал на основание т.8.1 от договора такса в размер на 67,50 лв. и за което била издадена фактура № 57529/18.06.2020 г., а остатъкът от 4432,50 лв. били преведени по банкова сметка на ответника. Твърди, че ответникът спрял да плаща месечните вноски, като последното плащане било в размер на 107,40 лв. на дата 08.07.2021 г., а с него били погасени пропорционално задължения за разноси, лихви и главница. Твърди, че най-старото просрочено плащане било на дата 15.08.2021 г. Твърди, че направили опити да уведомят ответника

за забавата чрез писма от 26.10.2021 г. и 20.01.2022 г., но ответникът се укривал и не получавал писмата. Твърди, че допуснатата забава е повече от 30 дни и е основание за обявяване на кредита за изцяло предсрочно изискуем съгласно т.14.2 от общите условия, което обявява на ответника в настоящия процес с приложеното уведомително писмо. Твърди, че към 20.07.2022 г. задълженията на ответника били в размер на 4386,19 лв., от които главница 3800,01 лв. /770,34 лв. падежирала и 3029,67 лв. предсрочно изискуема/, договорна възнаградителна лихва 524,77 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г. и наказателна лихва за забава в размер на 61,41 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г. Исква от съда да осъди ответника да му заплати сумата от 4386,19 лв., от които главница 3800,01 лв. /770,34 лв. падежирала и 3029,67 лв. предсрочно изискуема/, ведно със законната лихва от датата на исковата молба, договорна възнаградителна лихва 524,77 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г. и наказателна лихва за забава в размер на 61,41 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК е постъпил писмен отговор от ответника Д. Г. С., чрез особения представител адв. М., в който се взема становище за неоснователност на иска. Твърди, че договорът за кредит бил недействителен на основание чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като била посочена абсолютна стойност на лихвения процент и на ГПР, без да е разписана ясно методиката на формиране на ГПР, за което излага допълнителни съображения. Твърди, че в договора имало данни само за главницата и лихвата, но не и за другите разходи, включени в месечната вноска. Твърди, че в разрез с чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК в погасителния план не било посочено, че той важи само за първата година, когато бил фиксиран лихвения процент. Поради това счита договора за недействителен на основание чл. 22 ЗПК и не можел да обвърже ответника. Твърди, че съгласно чл. 23 ЗПК ответникът дължи само връщане на чистата стойност на кредита, като до момента ответникът заплатил суми за главница, съобразно които би могло да се предположи, че дължи към момента на ищеца главница в размер на 3016,26 лв. Твърди, че ако се приеме договорът да е действителен, не е обявена на ответника предсрочната изискуемост на кредита, поради което искът би бил основателен само за падежиралите суми. Развива съображения, че не е допустимо обявяване на кредита за предсрочно изискуем чрез особения представител. Счита, че ищецът не е изчислил правилно лихвата за забава.

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните, събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона,

намира за установено от фактическа и правна страна следното:

За основателност на исковете ищецът следва да докаже наличие на валидно облигационно отношение по договор за потребителски кредит с ответника; размера на усвояна от кредитополучателя сума; наличието на падежирали месечни вноски; упражнено право за обявяване на кредита за изцяло предсрочно изискуем; уговорена договорна лихва и нейния размер; валидно уговорена такса за оценка на риска; уговорени неустойка за забава и нейния размер.

По делото е приет като писмено доказателство договор за кредит № 005290 от 12.06.2020 г. /л.6-13/, сключен между ищеца „Овергаз капитал“ АД като кредитодател и ответника Д. Г. С. като кредитополучател. С договора е уговорено предоставяне на заем, усвоим чрез превод по банкова сметка, в размер на 4500 лв., при фиксиран лихвен процент от 15,85% за първата една година и променлив годишен лихвен процент през следващия период в размер на референтен лихвен процент плюс договорна надбавка от 15 %. Референтният лихвен процент се определя на база 6-месечен Euribor съобразно правилото на чл. 7 от ОУ, който към датата на сключване на договора е 0%. Предвидена е в т.8.1 такса за определяне степента на кредитния риск в размер на 1,5% от общия размер на разрешения кредит, посочена като сума от 67,50 лв. /виж т.12.1/. Посочено е, че ГПР към датата на сключване на договора е в размер на 17,26 %. Уговорено е кредитът да се усвои по банкова сметка на ответника в размер на 4432,50 лв., след удържане на сумата от 67,50 лв. за такса за оценка на кредитния риск. Съгласно договора за кредит и приложение № 1 погасителен план /л.14-15/ е предвидено връщане на кредита в срок от 5 години, на 60 месечни погасителни вноски, включващи главница и договорна лихва.

По делото е приет стандартен европейски формуляр /л.82/, в който е посочено, че референтният лихвен процент се определя на база 6-месечен Euribor съобразно правилото на чл. 7 от ОУ, който се обявява на страницата на Европейската банкова федерация и на страницата на ищеца, като към датата на сключване на договора за кредит същият е 0%. В същият е посочено, че ГПР от 17,26% включва годишния лихвен процент и таксата за определяне на кредитния риск, тоест включва тези два компонента. Така определеният референтен лихвен процент е в унисон с чл. 33а ЗПК.

По делото е прието платежно нареждане от 18.06.2020 г. /л.23/, от което е видно, че в изпълнение на договорните задължения ищецът е превел по банкова сметка на ответника сумата от 4432,50 лв. Същото се установява и от

отговора на въпрос 1 в заключението на СИЕ.

По делото е приложено справка за непогасените задължения от ответника /л.21/, от която е видно, че от 15.08.2021 г. е спряно обслужването на кредита. Идентично е според т.2 от заключението на СИЕ. От заключението на СИЕ е видно, че общо погасената сума е в размер на 1416,24 лв., от които за главница 699,99 лв. и договорна лихва от 716,25 лв., погасявани чрез Ипей.

Съдът следи служебно за неравноправни клаузи и нищожни клаузи. В случая съдът констатира наличието на основания за нищожност и неравноправност на клаузата на оценка на кредитния риск. Задължение за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника преди отпускане на кредита произтича и от разпоредбата на чл. 16 ЗПК. В този смисъл в съображение 26 от Директива 93/13/ЕИО се посочва, че в условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите членки следва да упражняват необходимия надзор, с цел избягване на такова поведение и да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те не процедират по този начин. Съгласно чл. 10а, ал. 2 ЗПК кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. След като преценката на кредитния риск е предвидена като професионално задължение на кредитодателя е недопустимо същото да се прехвърля в тежест на кредитополучателя, най-малко пък да се предвижда такса за извършването ѝ от кредитодателя. Оценката на кредитния риск е определено свързана с усвояването на кредита и за нея съгласно чл. 10а, ал. 2 ЗПК не се дължи такса, а кредитодателят не може да изисква плащане на такси и комисионни. Съдът намира, че така уговорената такса в размер на 67,50 лв. е недължима. В горния смисъл е трайната съдебна практика в страната и на СЕС.

Така посоченото променя коренно условията, при които е предоставен кредита, тъй като е уговорен в размер на 4500 лв., но е удържана неправомерно сумата от 67,50 лв. и са преведени на ответника 4432,50 лв. Това коренно променя условията на кредита и ГПР, който ще се яви в размер на ОЛП или посочен като референтен лихвен процент. В погасителния план се включва разбивка на дължимата главница и възнаградителна лихва, които обаче не отговарят на действителните такива, тъй като ищецът е предоставил реално кредит в размер на 4432,50 лева, а не посочената главница от 4500 лв.,

съответно и лихвата ще се промени съобразно уговорената ѝ стойност към датата на сключване на договора.

Посочването в кредитния договор на размер на ГПР, който не бил реално прилагания в отношенията между страните представлявал „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл. от ЗЗП. С оглед на всичко гореизложено съдът намира, че в случая е налице неправноправност на клаузата за посочване на ГПР в договора за кредит.

Отделно от горното съгласно чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит. В случая такова посочване в погасителния план няма и с оглед на това, че промяната настъпва след първата година, то е налице нарушение на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК.

Съгласно чл. 22 ЗПК когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 12, договорът за потребителски кредит е недействителен и в този случай съгласно чл. 23 ЗПК потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Ищецът е предоставил кредит в размер на 4432,50 лв., която стойност ответникът дължи да върне. Установи се, че ответникът е платил сума от 1416,24 лв. и е налице дължим остатък от 3016,26 лв. /остатък от предоставения заем/.

Ищецът твърди да е обявил кредита да предсрочно изискуем, но това не се установи, тъй като двукратно изпращаните му уведомления за това не са получени от ответника /л.17-20/. Налице е установена трайна съдебна практика /решение № 148 от 02.12.2016 г. по т.д. № 2072/2015 г. на ВКС, 1 т.о./, в която се приема, че непотърсената пратка не презумира недобросъвестно поведение на ответника, но ако е уговорено фингирано връчване в договора за кредит следва да се приеме, че е налице връчване, ако се установи, че длъжникът е недобросъвестен и се укрива. В случая е видно, че ответникът е преустановил погашенията към месец август 2021 г., като на

изпращаните от ищеца съобщения на адреса му, посочен за кореспонденция в договора, пратките двукратно не са били потърсени от ответника. Анализ на тези факти навежда на извод, че ответникът недобросъвестно е престанал да прави погашения по договора и се е укривал от ищеца, с което е възпрепятствал уреждане на взаимоотношенията им по доброволен път. Отделно от това е налице уговорено фингирано връчване в т.21 от договора, в случая да бъде изпратено на адреса писмото и без значение дали адресатът е бил намерен на него, в който случай получаването се счита на датата на изпращане на известието. С оглед на това съдът намира, че е налице фингирано връчване и уведомяване на ответника за предсрочната изискуемост на кредита на датата на изпращане на първото писмо /дата 27.10.2021 г./. И въпреки съдът да споделя правните изводи на особения представител на ответника, че връчване на съобщения от материално правно естество не може да се осъществи на особен представител, с оглед горните съображения следва да се приеме, че ответникът дължи остатъкът от чистата стойност на кредита, която се установи да дължи в размер на 3016,26 лв.

С оглед на това съдът намира, че искът за главница е основателен за сумата от 3016,26 лв. и неоснователен за претендирания остатък до 3800,01 лв.

Както се посочи по-горе ответникът дължи чистата стойност на кредита на основание чл. 23 ЗПК, с оглед на което претенцията за договорна лихва в размер на 524,77 лв. е неоснователна. На същото основание е неоснователно и искането за заплащане на сумата от 61,41 лв. като наказателна лихва /неустойка за забава/, тъй като ответникът дължи само чистата стойност на кредита и същият е недействителен, включително и в частта за уговорената неустойка за забава.

По разноските:

На ищеца се дължат разноски съгласно чл. 78, ал. 1 ГПК съобразно уважената част от исквете. Сторени са от ищеца разноски в размер на 175,45 лв. платена държавна такса, юрисконсултско възнаграждение в размер на 60 лв. определено по реда на чл. 78, ал. 8 ГПК и съобразно поисканото от ищеца, сумата от 536,89 лв. възнаграждение за особен представител и сумата от 400 лв. възнаграждение за вещото лице по СИЕ. Съобразно уважената част от исквете ответникът дължи на ищеца разноски в размер на 806,19 лв.

Мотивиран от горното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Д. Г. С., ЕГН *****, с адрес *****, да заплати на „Овергаз Капитал“ АД, вписано в търговския регистър с ЕИК 121589421, с адрес на управление гр. София - 1407, ул. „Филип Кутев“ № 1, на основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК сумата от 3016,26 лв. /три хиляди и шестнадесет лева и 26 ст./, представляваща главница по договор за кредит № 005290 от 12.06.2020 г., ведно със законната лихва върху главницата от 20.07.2022 г. до окончателното погасяване на задължението, като **ОТХВЪРЛЯ** като неоснователни исквете за главница с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК за сумата над присъдените 3016,26 лв. до общо претендираните 3800,01 лв., за договорна възнаградителна лихва с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПК в размер на 524,77 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г. и за неустойка за забава с основание чл. 92 ЗЗД в размер на 61,41 лв. за периода от 15.08.2021 г. до 20.07.2022 г.

ОСЪЖДА Д. Г. С., ЕГН *****, с адрес *****, да заплати на „Овергаз Капитал“ АД, вписано в търговския регистър с ЕИК 121589421, с адрес на управление гр. София - 1407, ул. „Филип Кутев“ № 1, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 ГПК сумата от 806,19 лв. /осемстотин и шест лева и 19 ст./, представляваща разноски за производството.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд – Стара Загора в двуседмичен срок от връчването на препис.

Съдия при Районен съд – Раднево: _____